

KÖZLEMÉNY

A háztartási, a nem pénzügyi vállalati és a bankközi kamatlábakról 2008 márciusában

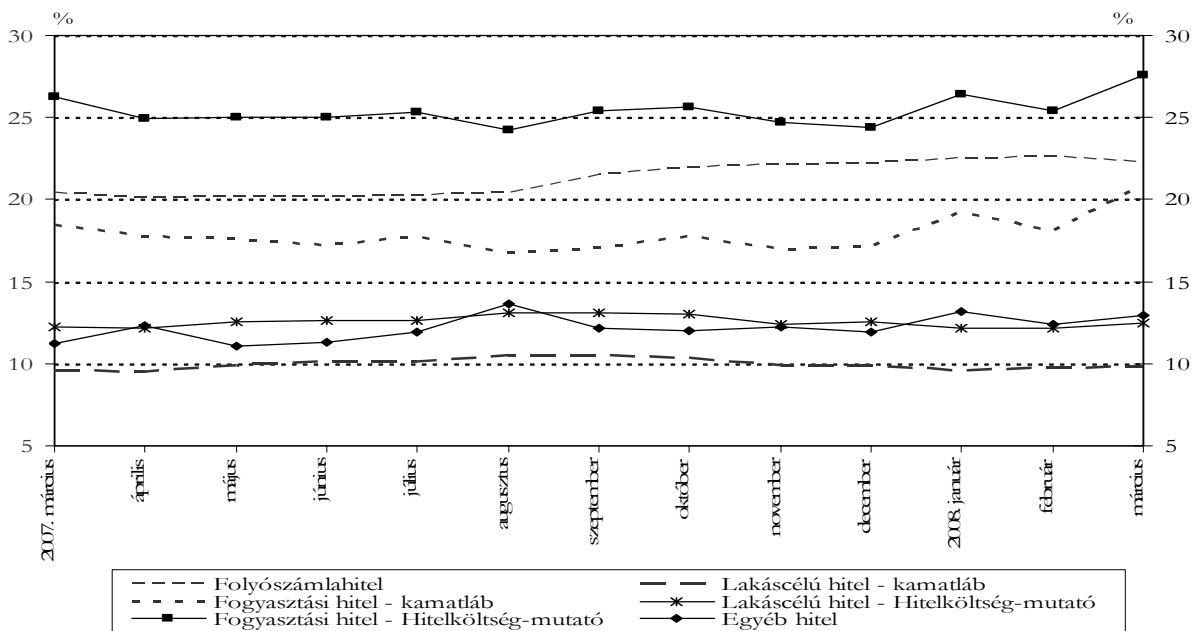
A háztartási szektor forintban denominált fogyasztási és egyéb hiteleinek átlagos kamatlábai növekedtek. A háztartások svájci frankban denominált lakáscélú, valamint a fogyasztási hiteleinek új szerződéses értéke emelkedett.

A nem pénzügyi vállalatok éven túli forintbetéteinek és éven belüli lejáratra lekötött eurobetéteinek átlagkamatlába csökkent, míg a folyószámlahiteleken kívüli legfeljebb egy éves kamatfixálású eurohitelek átlagkamatlába nőtt.

1. Háztartások

1.1. A forinthitelek és forintbetétek adatai

1. ábra: A háztartásokkal kötött forinthitel-szerződések havi átlagos kamatlába és hitelköltség-mutatója

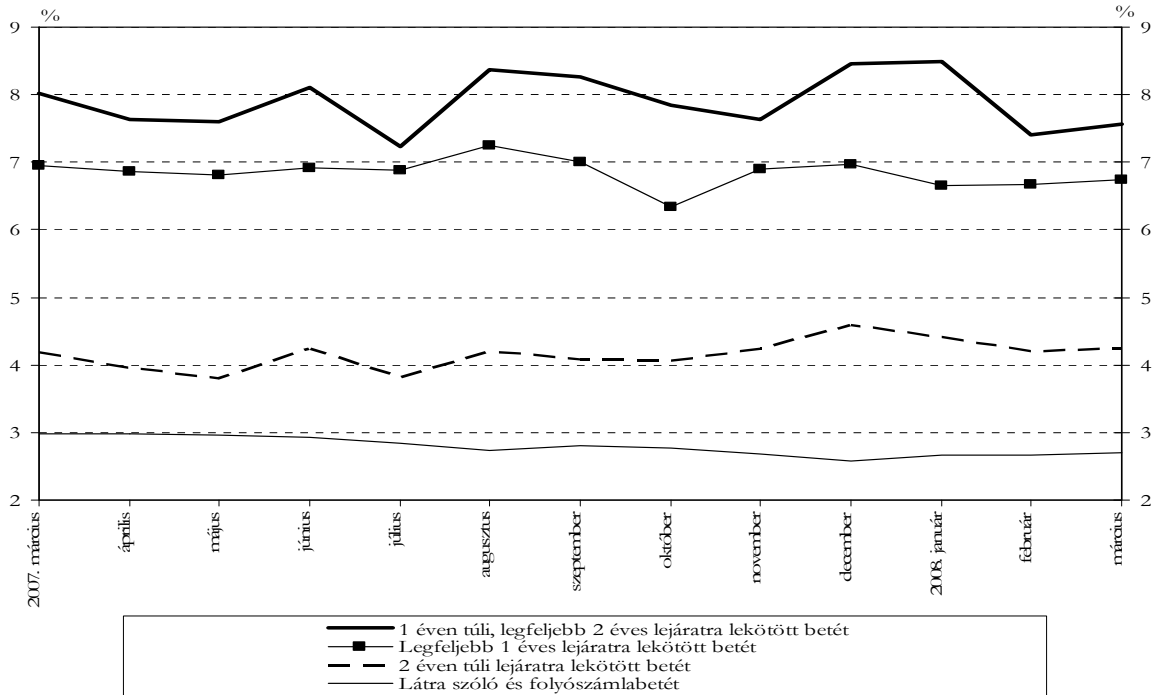

A **háztartási szektor** esetében a folyószámlahitelek átlagos kamatlába márciusban 22,26%-ot tett ki, az előző hónap adatahoz képest némi csökkenést mutatva. A fogyasztási hitelek átlagos kamatlába 275 bázisponttal 20,87%-ra, átlagos hitelköltség mutatója pedig 222 bázisponttal 27,60%-ra nőtt. A lakáscélú hitelek piaci szintű¹ átlagos kamatlába 11 bázisponttal 9,83%-ra, hitelköltség mutatója 31 bázisponttal 12,50%-ra nőtt. Az egyéb hitelek átlagos kamatlába 58 bázisponttal 12,95%-ra nőtt.

2008. márciusban a forintban denominált fogyasztási és lakáscélú hitelek esetében nőtt, az egyéb hitelek esetében csökkent az új szerződések értéke, amely a fogyasztási hitelek esetében 21,8 milliárd forint, a lakáscélú hiteleknél 7,0 milliárd forint, az egyéb hiteleknél pedig 5,0 milliárd forint volt.

¹ A közleményben a lakáscélú hitelek piaci szintű kamatlábai és hitelköltség mutatói szerepelnek. A támogatott lakáscélú hitelek esetében a támogatással korrigált kamatlábértéket tartalmazza az átlagos kamatláb és hitelköltség mutató.

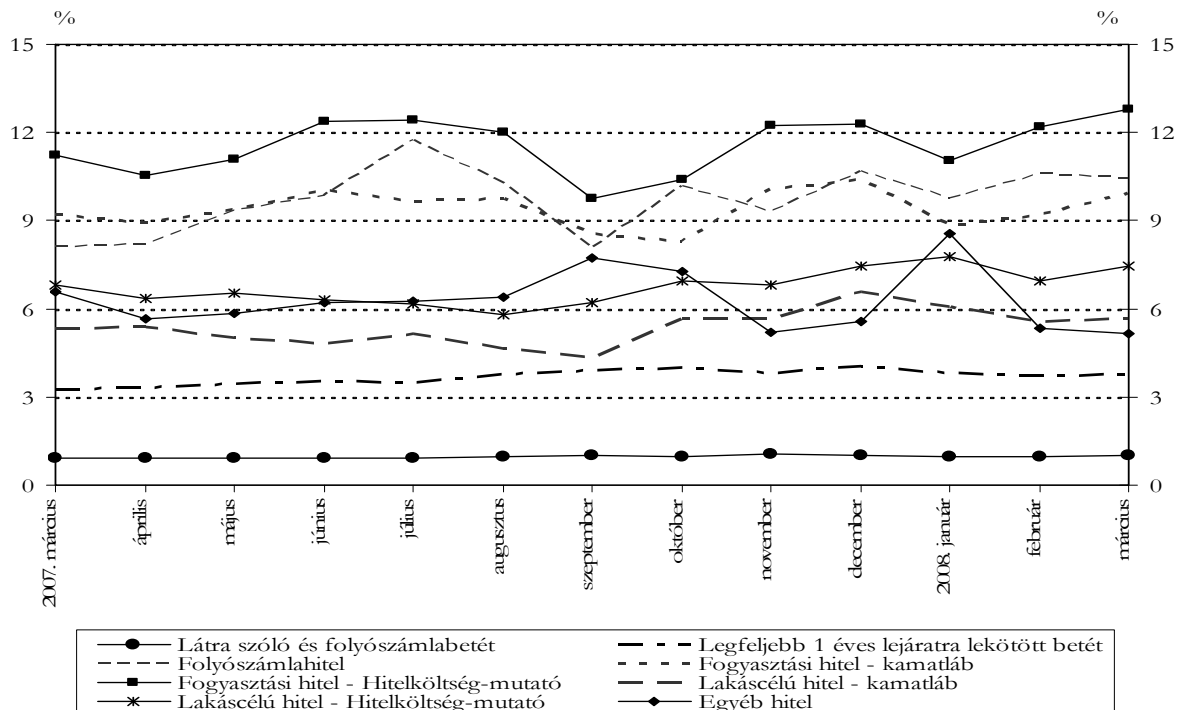
2. ábra: A háztartásokkal kötött forintbetét-szerződések átlagos kamatlába

A háztartási szektor látra szóló és folyószámlabetéteinek és éven belüli lejáratra lekötött betéteinek átlagkamatlába 2,70%-ot illetve 6,75%-ot tett ki. Az egy éven túli, legfeljebb 2 éves lejáratú lekötött betétek átlagos kamatlába 15 bázisponttal, 7,56%-ra nőtt. A 2 éven túli lejáratú betétek átlagkamatlába 4 bázisponttal 4,25%-ra nőtt. Márciusban a lekötött betétek új szerződéseinek értéke 765,5 milliárd forintot tett ki.

1.2. Az eurohitelek és eurobetétek adatai

3. ábra: A háztartásokkal kötött euro hitelszerződések átlagos kamatlába és hitelköltség-mutatója és az euro-betét-szerződések átlagos kamatlába ²

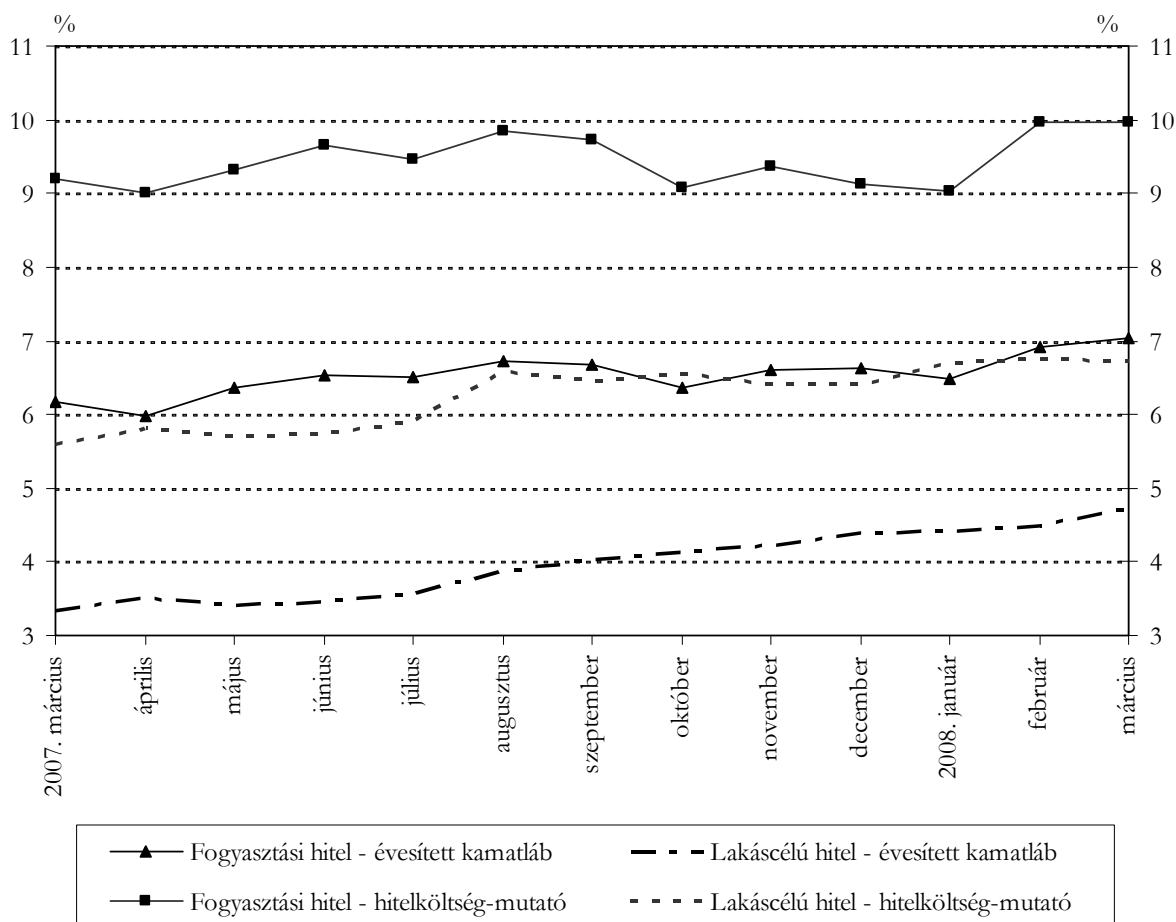
² Az ábra a fogyasztási hitelek, a lakáscélú hitelek és az egyéb hitelek esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású hitelek adatait tartalmazza.

Az euróban denominált hitelek³ új szerződéseinek értéke márciusban összesen 2,6 milliárd forintot tett ki. A folyószámlahitelek átlagos kamatlába 16 bázisponttal 10,43%-ra csökkent, a fogyasztási hitelek átlagos kamatlába 74 bázisponttal 9,95%-ra, átlagos hitelköltség mutatója pedig 60 bázisponttal 12,80%-ra nőtt. A lakáscélú hitelek átlagos kamatlába 7 bázisponttal 5,65 százalékra, míg átlagos hitelköltség mutatója nagyobb mértékben, 54 bázisponttal 7,47 százalékra nőtt. Az egyéb hitelek átlagos kamatlába 20 bázisponttal 5,14%-ra csökkent.

A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába 0,99%-ot, az éven belüli lekötésű eurobetétek átlagos kamatlába pedig 3,78%-ot tett ki. A háztartások éven belüli lekötésű új eurobetét-szerződéseinek értéke 130,2 milliárd forintot tett ki, amely 1,2 milliárd forinttal volt alacsonyabb az előző havi értéknél.

1.3. A svájci frank fogyasztási és lakáscélú hitelek adatai

4. ábra: A háztartásokkal kötött változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású svájci frank fogyasztási és lakáscélú hitelek átlagos évesített kamatlába valamint hitelköltség-mutatója⁴

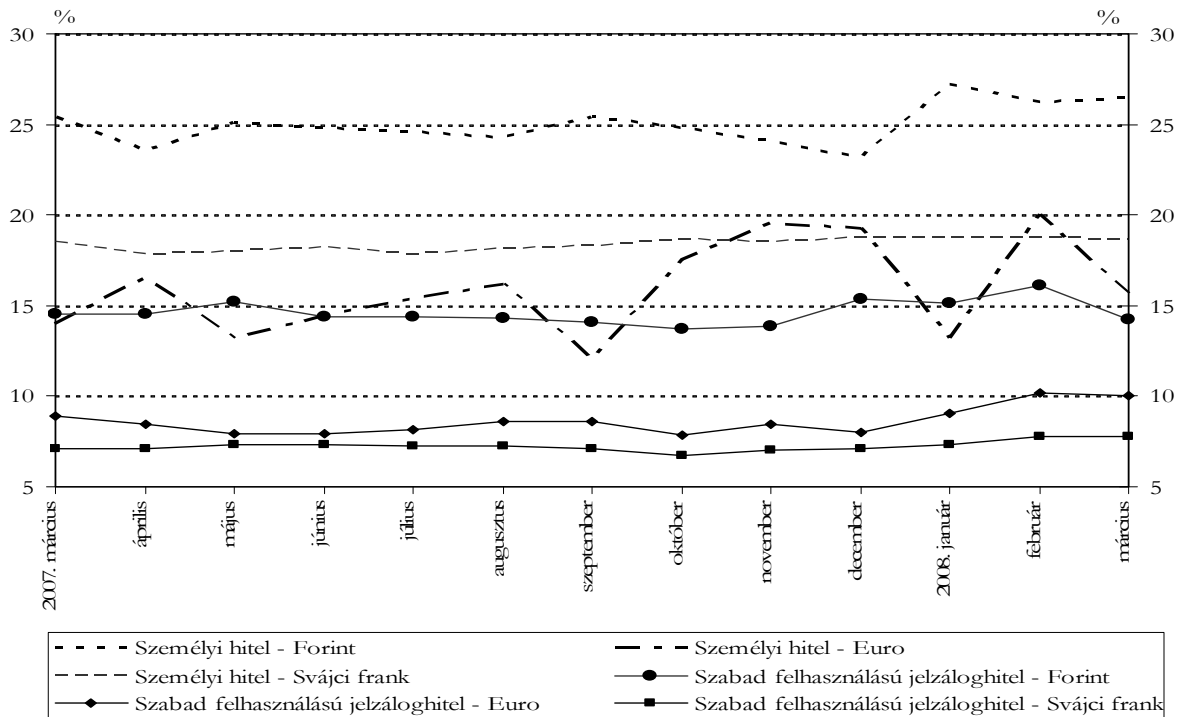
A svájci frankban denominált változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású fogyasztási hitelek átlagos évesített kamatlába 14 bázisponttal 7,05%-ra, átlagos hitelköltség-mutatója pedig 2 bázisponttal 9,98%-ra növekedett. A lakáscélú hitelek átlagos évesített kamatlába 4,72%, átlagos hitelköltség mutatója pedig 6,72% volt.

³ A hitelszerződések alatt a változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású fogyasztási, lakáscélú és egyéb hitelek szerződésértékét értjük.

⁴ A fogyasztási hitelek a svájci frank hitelek esetében csak a személyi hiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket tartalmazzák. A gépjárművásárlási hitelek adatait nem közöljük, mert kevés adatszolgáltató adata áll rendelkezésre. A svájci frankban denominált egyéb fogyasztási hitelekről (pl. áruvásárlási hitel) nem gyűjtünk adatokat.

1.4. A háztartási szektor forint, euro és svájci frank hiteleinek összehasonlítása

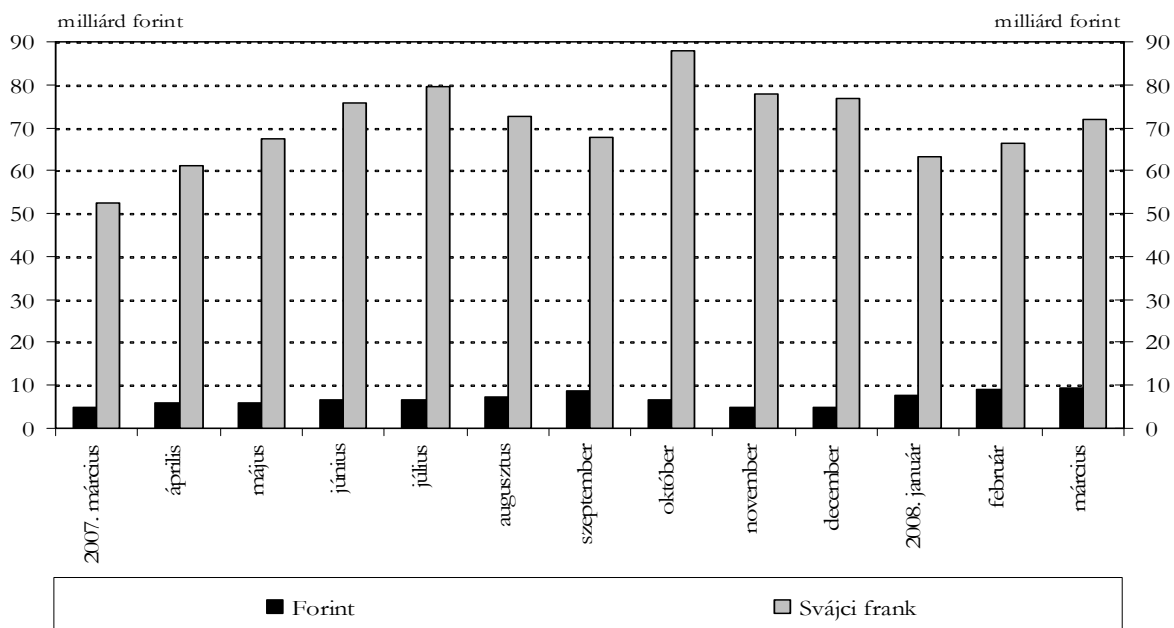
5. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint, euro és svájci frank személyi hitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek hitelköltség mutatója

A forintban denominált személyi hitelek átlagos hitelköltség mutatója 22 bázisponttal 26,48%-ra nőtt. Az átlagos hitelköltség mutató euro denomináció esetében a hitelek összetételének változása miatt 435 bázisponttal 15,64%-ra csökkent, míg svájci frank esetében 18,64%-ra módosult.

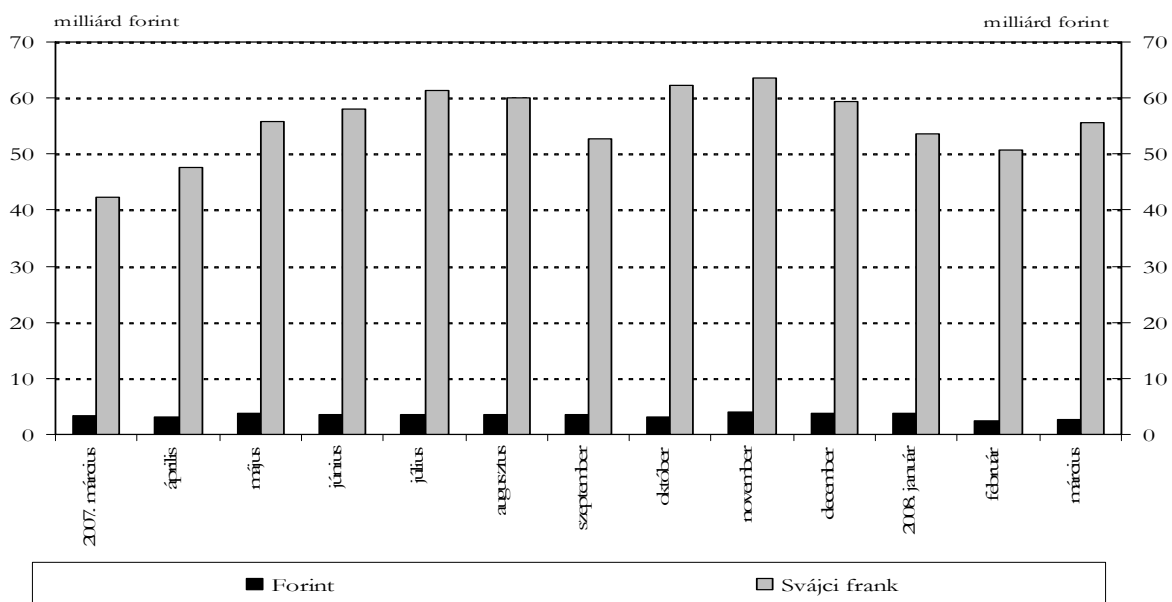
A változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású, forintban denominált szabad felhasználású jelzáloghitelek átlagos hitelköltség mutatója 189 bázisponttal 14,26%-ra csökkent az összetétel-változás hatására. Az átlagos hitelköltség mutató az euro denomináció esetében 10,03%, a svájci frank esetében pedig 7,79% volt.

6. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és svájci frank személyi hitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek új szerződéseinek értéke

A svájci frank denomináció esetében a fogyasztási hitelek⁵ új szerződéseinek értéke az előző hónaphoz képest 5,6 milliárd forintra 71,9 milliárd forintra növekedett.

7. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és svájci frank lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke

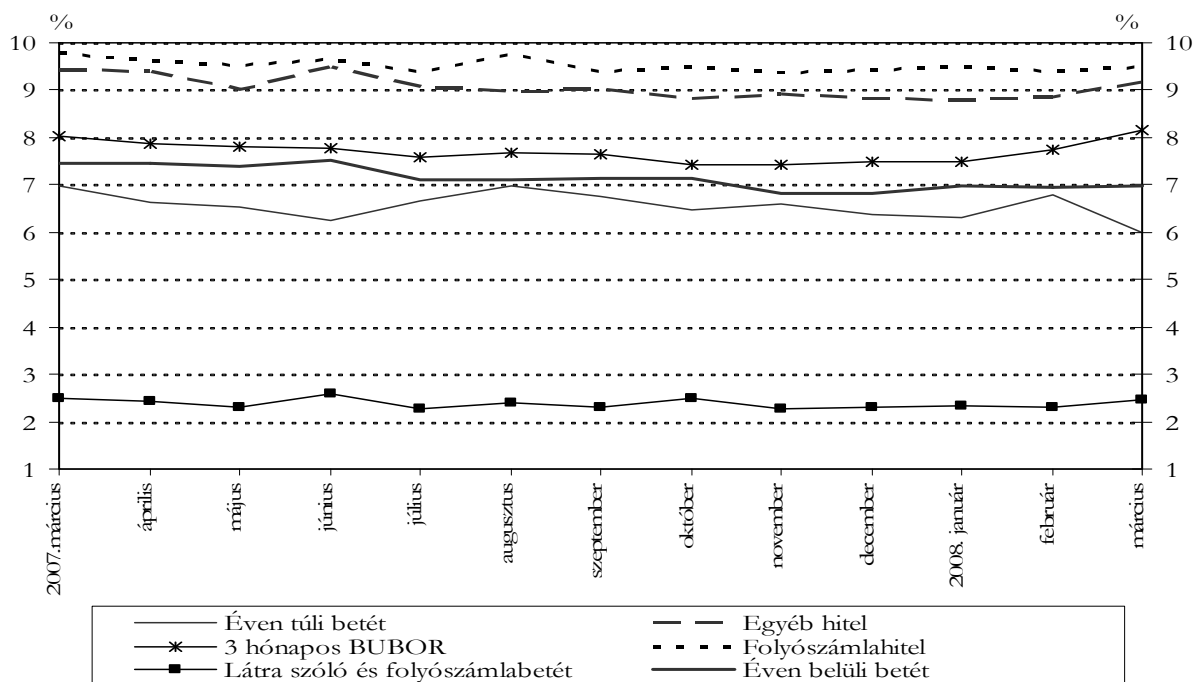

A svájci frankban denominált lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke az előző hónaphoz képest 4,8 milliárd forintra nőtt, és 55,6 milliárd forintot tett ki.

2. Nem pénzügyi vállalatok

2.1. A forinthitelek és forintbetétek adatai

8. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött forinthitel- és forintbetét-szerződések havi átlagos kamatlábai és a BUBOR

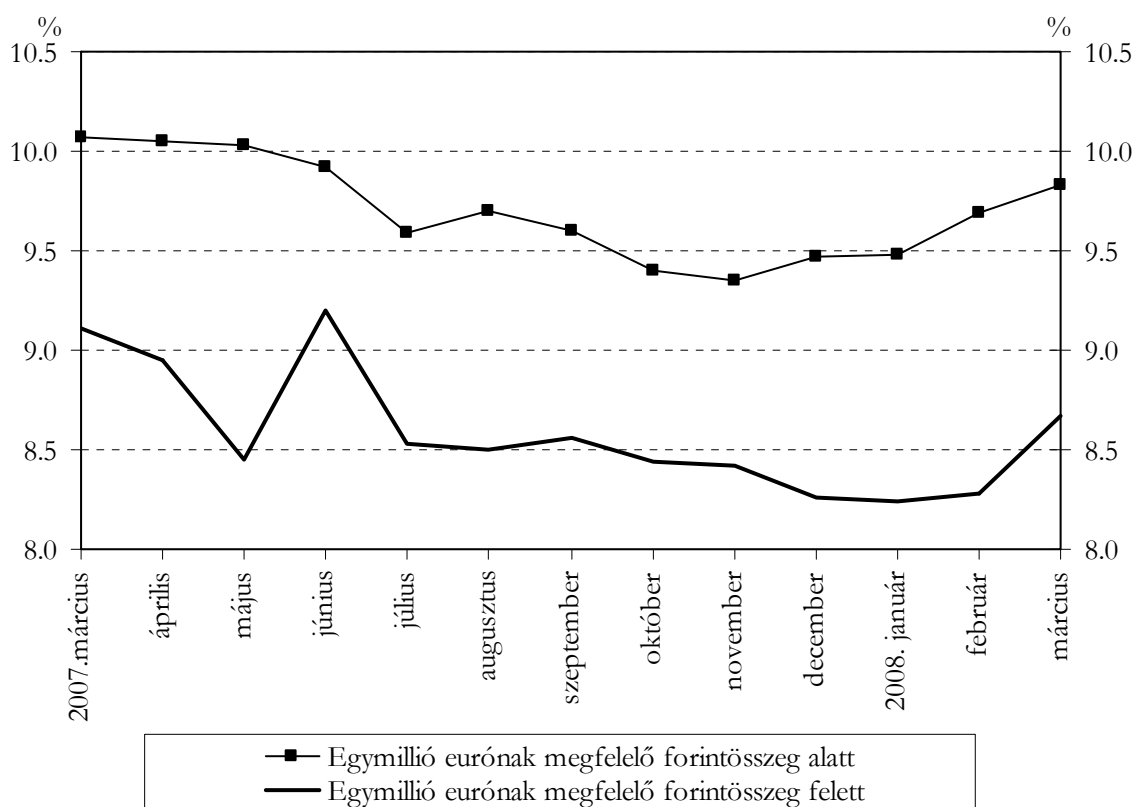

⁵ A fogyasztási hitelek a svájci frank hitelek esetében csak a személyi hiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket tartalmazzák.

Márciusban a nem pénzügyi vállalatok forintban denominált folyószámlahiteleinek átlagos kamatlába 9,49%-ot, a folyószámlahiteleken kívüli egyéb hiteleké pedig 9,16%-ot tett ki. A folyószámlahiteleken kívüli változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású egyéb hitelek új szerződéseinek értéke 14,6 milliárd forinttal 148,9 milliárd forintra nőtt.

A nem pénzügyi vállalatok látra szóló és folyószámlabetéteinek valamint éven belüli lejáratú betéteinek átlagos kamatlába 2,45% illetve 6,99% volt. Az éven túli lejáratú betétek átlagkamatlába 82 bázisponttal 5,98%-ra csökkent. A lekötött betétek új szerződéseinek értéke 1675,6 milliárd forint volt.

9. ábra: A nem pénzügyi vállalatok forinthiteleinek átlagos kamatlába a hitel összege szerint

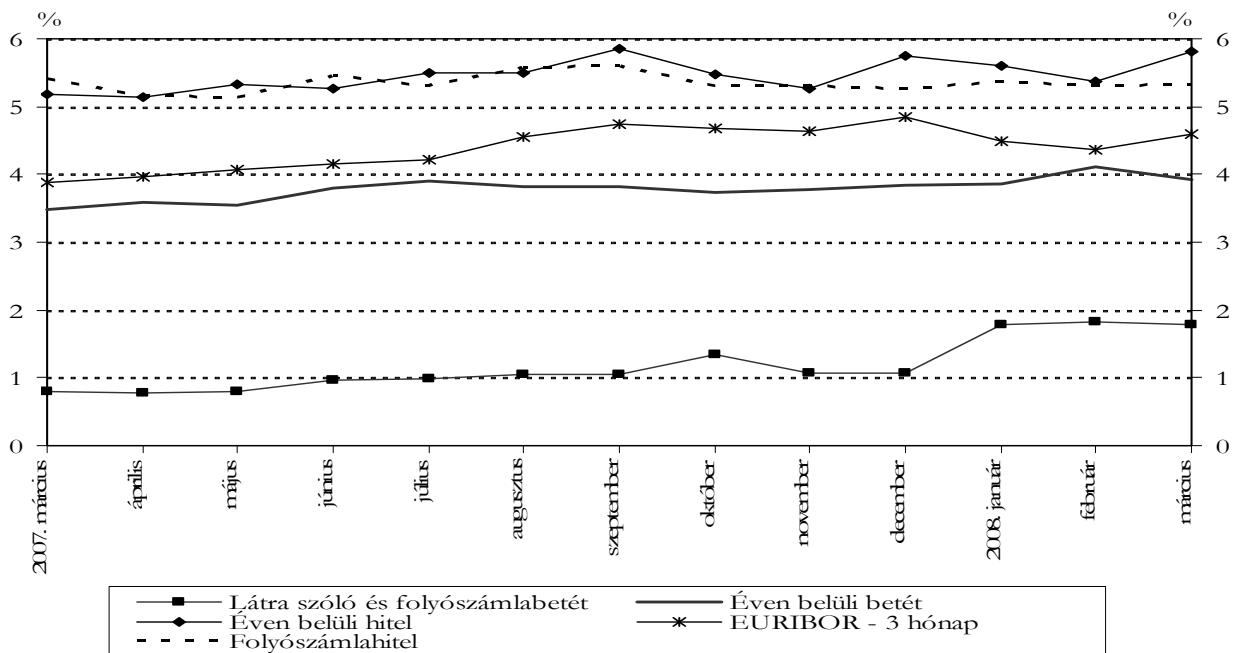

Márciusban a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott egymillió eurónak megfelelő forintösszeg⁶ alatti nem folyószámla forinthitelek átlagos kamatlába 9,83%, az egymillió eurónak megfelelő forintösszeg feletti hiteleké pedig 8,67% volt.

⁶ A közölt kamatlábak csak a forinthitelekre vonatkoznak. A forintban nyújtott és nyilvántartott hitelek utólagos átszámítása euróra a hónap utolsó napján érvényes MNB középárfolyamon, utólag történik. Az átszámítás azért szükséges, hogy az Európai Központi Bank és az eurozóna országainak adataival összehasonlíthatóvá váljanak a kamatlábak.

2.2. Az eurohitelek és eurobetétek adatai

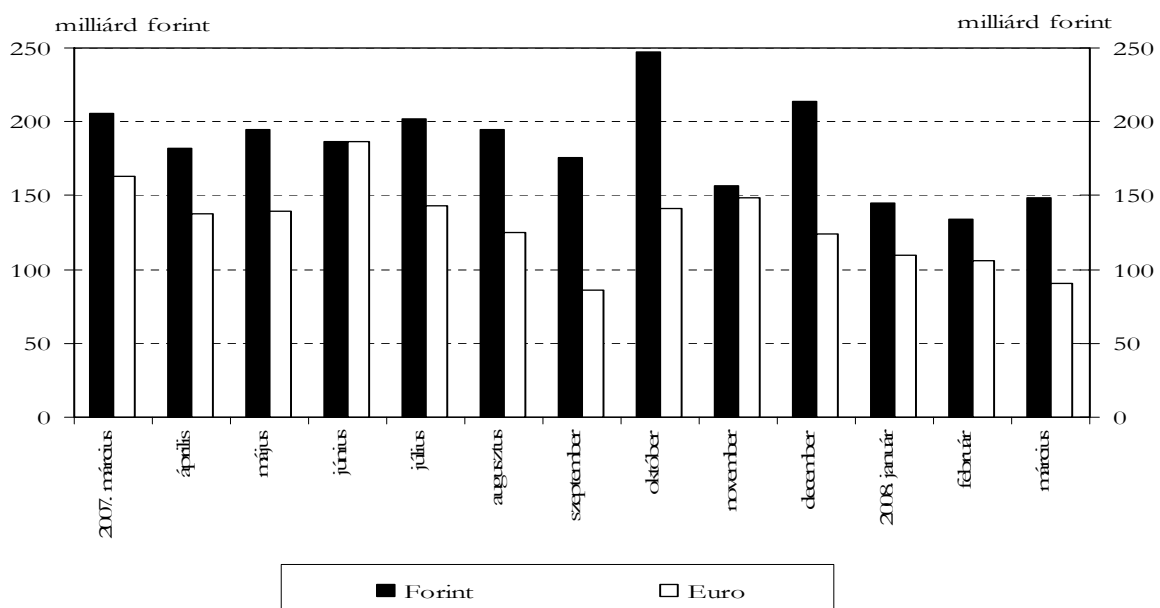
10. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött eurohitel- és eurobetét-szerződések havi átlagos kamatlábai és az EURIBOR

Márciusban az euróban denominált folyószámlahitelek átlagos kamatlába 5,33% volt. A folyószámlahiteleken kívüli legfeljebb egy éves kamatfixálású hitelek átlagos kamatlába 45 bázisponttal 5,81%-ra nőtt. A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába 1,78%-ot tett ki. Az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagos kamatlába 3,91% volt, amely 20 bázisponttal alacsonyabb az előző havi értéknél.

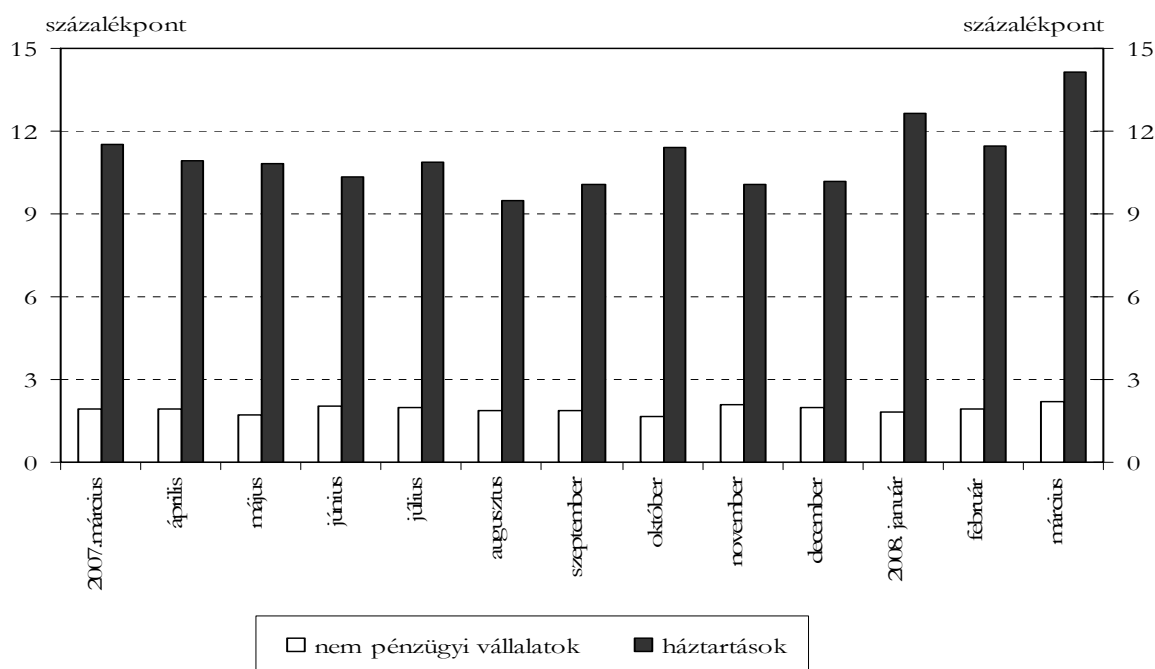
A folyószámlahiteleken kívüli változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású eurohitelek új szerződéseinek értéke 2007. december óta folyamatosan csökken, márciusban 91,0 milliárd forintot tett ki. Az éven belüli lejáratra lekötött eurobetétek új szerződéseinek értéke 200,5 milliárd forintra csökkent.

11. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású hitelszerződések új szerződéseinek értéke

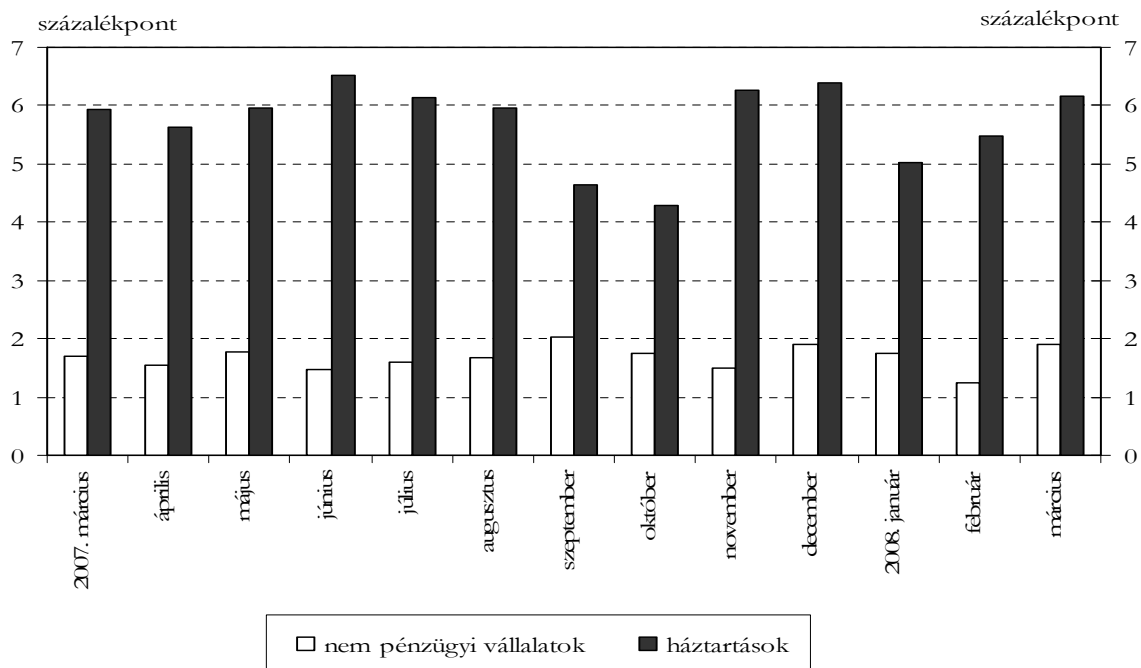
3. A hitel- és betéti kamatlábak különbsége

12. ábra: A forint hitel és forintbetét kamatlábak különbsége

A háztartási szektor esetében a forint fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött forintbetétek átlagkamatlábai közötti különbség márciusban 14,13 százalékpontot tett ki. A nem pénzügyi vállalatok hitelei és betétei között jelentősebb súllyal szereplő éven belüli lejáratok esetén az átlagkamatlábak közötti különbség 2,18 százalékpont volt.

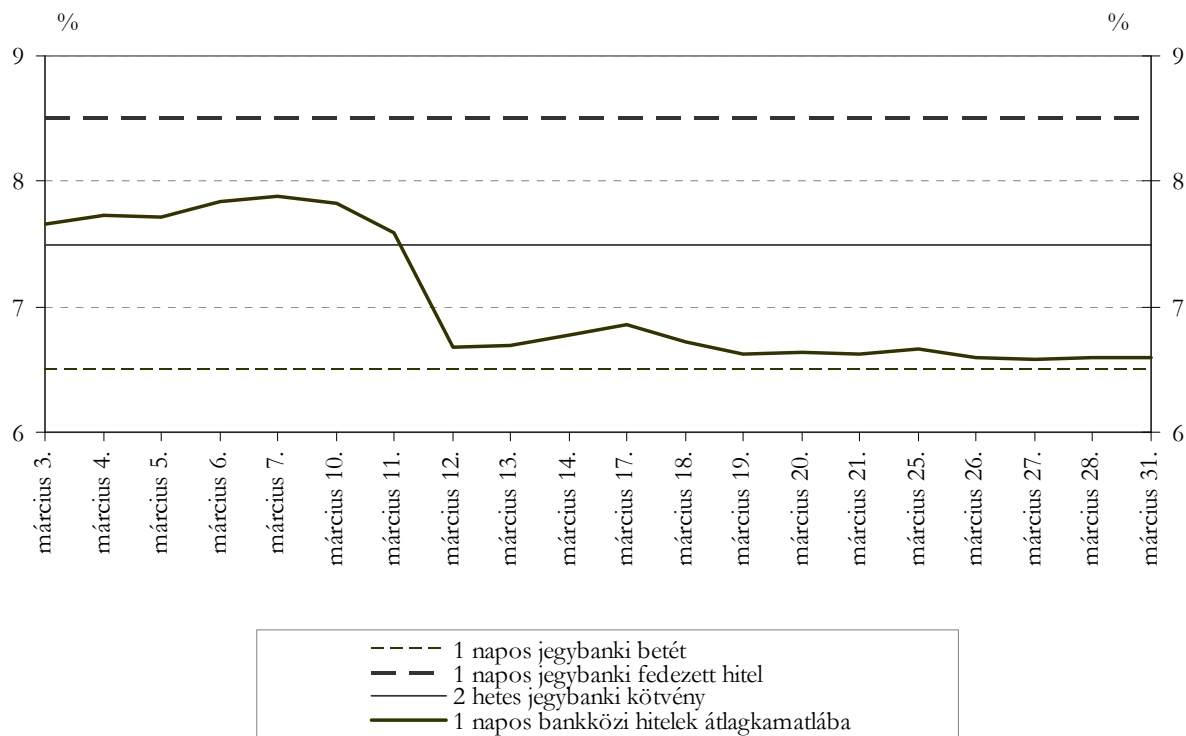
13. ábra: Az euro hitel és eurobetét kamatlábak különbsége

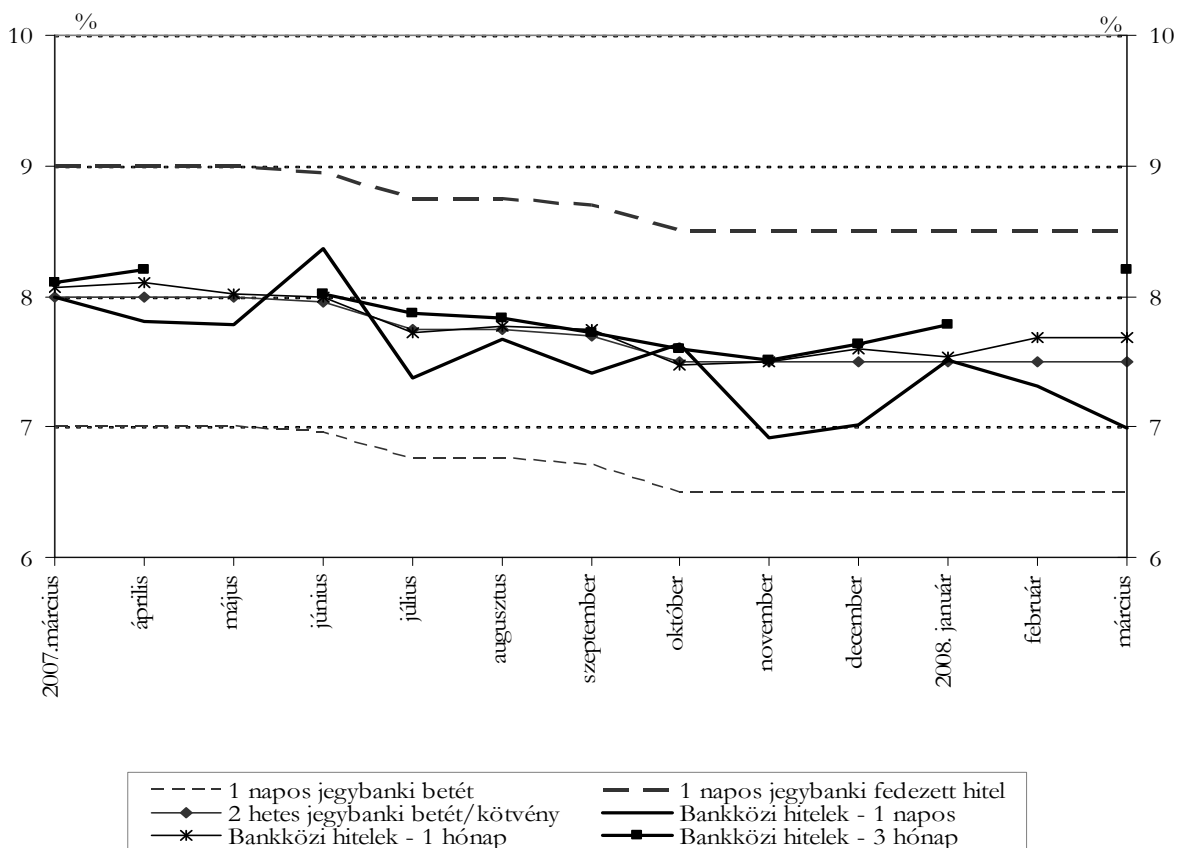
A háztartási szektor esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású, euróban denominált fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött eurobetétek átlagkamatlábai közötti különbség 6,17 százalékpontot tett ki. A nem pénzügyi vállalatok változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású, euróban denominált hiteleinek és éven belüli lejáratú eurobetéteinek átlagkamatlábai közötti különbség 1,90 százalékpont volt.

4. A bankközi fedezetlen forintkihelyezések adatai

14. ábra: A jegybanki kamatlábak és a bankközi forintpiac átlagkamatlábai 2008 márciusában

15. ábra: A bankközi forintpiac és a jegybank átlagkamatlábai

A **bankközi forintpiacon** 2008 márciusában a forgalom 66,8 milliárd forinttal 2757,5 milliárd forintra nőtt. Az egynapos bankközi hitelek forgalommal súlyozott átlagkamatlába 33 bázisponttal 6,98%-ra, az 1 hónapos lejáratúaké 1 bázisponttal 7,68%-ra csökkent. A 3 hónapos lejáratú bankközi kihelyezés forgalommal súlyozott átlagkamatlába 8,21% volt.

A hónap egyes napjaira vonatkozó bankközi kamatok az MNB naponta közzéteszi a REUTERS oldalakon. Az overnight forint bankközi kihelyezések napi átlagos kamatlába megtalálható az MNB honlapján is:

http://www.mnb.hu/Resource.aspx?ResourceID=mnbfile&resourcename=on_bankkoz_i_adatok

A részletes átlagkamatlábak, valamint a vonatkozási időszakban kötött új szerződések összege, amelyet az MNB az átlagkamatlábak számításához használ, valamint a hó végi állományokkal súlyozott kamatlábak szintén megtalálhatók az MNB honlapján, az alábbi elérési útvonalon:

http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_statistikai_idosorok

IX. Deviza-, pénz és tőkepiac

Budapest, 2008. április 30.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKA

Módszertani megjegyzések

2006. évtől kezdődően az adatszolgáltatói terhek mérséklése céljából mintavételes technikát alkalmazunk az adatszolgáltatói kör megállapításánál. A minta kiválasztásának alapjául az adatszolgáltatói populáció homogén rétegekre való felbontása szolgált. Ennek eredményeképpen megváltozott az adatszolgáltatói kör összetétele és csökkent az adatszolgáltatók száma.

Az adatszolgáltatói kör változása az átlagkamatlábak alakulását általában nem befolyásolta, csak azon konstrukciók esetében (pl. 10 éven túli lejáratú lakáscélú hitelek), ahol 2005-ben kevés számú adatszolgáltató jelentett egymástól jelentős mértékben eltérő adatokat. Itt az adatszolgáltatói kör változása felerősítette az összetétel-változás hatását.

A bankközi forintpiaci ügyletek adatai mellett — a sajtóközleményben a hitelintézetek által a nem pénzügyi vállalatokkal (S.11) valamint a háztartásokkal szemben alkalmazott hitel- és betéti kamatlábak; továbbá az ezen szektorok részére nyújtott hitelek, valamint a tőlük elfogadott betétek új szerződéseinek összesített értékei szerepelnek. A kamatstatisztika esetében a „háztartások”-ba a háztartások szektora (S.14) mellett beleértjük a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorát (S.15) is. A hitelintézetek körébe tartoznak a lakástakarékpénztárak is, amelyek alacsony kamatlábú betéteket fogadnak el a háztartási és nem pénzügyi vállalati ügyfelektől, és a piaci szintnél lényegesen alacsonyabb kamatozású — lakáscélú — hiteleket nyújtanak.

A közleményben publikált átlagkamatok képzése többlépcsős folyamat, az aggregálási szinteket a következő táblázat szemlélteti:

Aggregálási (átlagképzési) szintek	Aggregálási (átlagképzési) szint megnevezése	Ki végzi az aggregálást?
4	Adatszolgáltatókra képzett átlagos kamatláb	Magyar Nemzeti Bank
3	Az adatszolgáltató összes termékének átlagos kamatlába (pl. fogyasztási hitel)	adatszolgáltató
2	Egy termék átlagos kamatlába (pl. áruvásárlási hitel)	adatszolgáltató
1	Egyedi szerződés kamatlába	adatszolgáltató

Az átlagos kamatláb változását az egyedi kamatlábak változása és az összetétel megváltozása együttesen okozza. A két tényező közül az átlagkamatlábak változásában jelentősebb szerepet játszó hatást említjük a sajtóközleményben (kamatláb-változás/összetételhatás).

A fenti táblázat mutatja, hogy az MNB-nek jelentett kamatlábak is átlagkamatlábak, tehát az MNB csak az adatszolgáltatónkénti átlagkamatlábakra tudja szétválasztani a kamatláb-változás és az összetétel-változás hatását. A legfelső aggregálási szinten kapott kamatláb-változás tehát csak azt jelenti (amennyiben az MNB nem rendelkezik kiegészítő információval), hogy az adatszolgáltatónkénti átlagkamatlábak módosulása okozta a bankrendszeri szintű átlagkamatláb megváltozását. Az egyes adatszolgáltatóknál az átlagkamatláb azonban szintén változhat összetétel-hatás következtében, vagyis amiatt, hogy a konstrukciók között és/vagy az egyes konstrukciókon belül arányeltolódás van. Az egyes adatszolgáltatóknál történt összetétel-változás illetve a tényleges kamatláb-változás mértékéről az MNB-nek általában nincs információja.

A közleményhez kapcsolódó internetes idősorokban megtalálható a fogyasztási hitelek felhasználási cél szerinti további bontása a következő kategóriákra:

- Személyi hitel
- Gépjármű vásárlási hitel
- Szabad felhasználású jelzáloghitel⁷
- *Áruvásárlási és egyéb hitel*⁸

A közleményben szereplő kamatlábak közötti különbségek kiszámítása kerekítés nélküli adatok alapján történik, ezért a különbségek eltérhetnek a publikált kerekített kamatlábakból számítható különbségektől.

A kamatlábak tendenciájára vonatkozó megállapítások a Demetra Tramo/Seats szezonálisan igazító programból származó trendadatokon alapulnak.

1., 3. ábra

a) A fogyasztási, lakáscélú valamint az egyéb hitelek esetében a közölt átlagos kamatlábak az új szerződésekre, míg a folyószámlahitelek esetében a kamatláb a hó végi állományra vonatkozik, ezért az első három kategóriánál az új szerződések értékét, míg a folyószámlahiteleknél a hó végi állomány értékét használjuk súlyként az átlagkamat képzésénél. Az átlagos kamatláb nem tartalmazza a rossznak minősített hitelek kamatlábat.

b) Az egyéb hitelek közé tartoznak többek között az egyéni vállalkozók vállalkozási célú hitelei, valamint a nem fogyasztási illetve a nem lakáscélú hitelek.

c) A háztartások fogyasztási és lakáscélú hitelei esetében közöljük a tőketörlesztésen felül adódó összes fizetési kötelezettséget magába foglaló hitelköltség-mutatót is. Az MNB által közölt hitelköltség-mutató számítási szabálya megegyezik a 41/1997. Kormányrendeletben meghatározott teljes hiteldíj mutatóéval, de minden fogyasztási és lakáscélú hitelre kiterjed futamidőtől függetlenül.

d) A lakáscélú hitelek súlyozott átlagkamatlába tartalmazza a piaci kamatozású és az államilag támogatott hitelek adatait. Az államilag támogatott hitelek kamatlába az állami támogatás mértékét is tartalmazza. Az adatszolgáltatók az eszközoldali kamattámogatásos hitelek kamatlábat úgy korrigálják, hogy az ügyfelekkel szemben felszámított kamatlábhoz hozzáadják az állami támogatás mértékét. A forrásoldali kamattámogatásos hitelek esetében a hitelek futamidejéhez legközelebb eső állampapír-piaci referenciahozam és a kapott bankközi forrás kamatlábanak különbségét számítják hozzá az ügyfelekkel szemben felszámított kamatlábhoz. A lakáscélú hitelek kamatlába így függ a pénz- és tőkepiaci hozamok változásától is.

3., 4., 5., 10. ábra

A hitelek új szerződéses adatai esetében 2003. januártól az eredeti lejárat szerinti bontás helyett a kamatfixálás szerinti bontást alkalmazzuk. A kamatfixálás azt jelenti, hogy a hitelszerződésben mennyi időre rögzített előre a kamatláb. A "változó kamatozás vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálás" kategóriába kerül az összes változó kamatozású hitel, valamint a fix kamatozású hiteleknek az a része, ahol a kamatlábat az eredeti szerződésben legfeljebb egy évre rögzítik.

2, 3. ábra

A lekötött betétek átlagos kamatlábat az új szerződések értékével, míg a látra szóló és folyószámlabetéteket a hó végi állományokkal súlyozva számoljuk ki. A lekötött betéteket az eredeti lejárat alapján soroljuk be az egyes kategóriákba.

4. ábra

Az évesített kamatláb a kamatfizetés gyakoriságát is figyelembe vevő mutató. Amennyiben csak évente egyszer lenne kamatfizetés, az évesített kamatláb megegyezne a szerződéses kamatlábbal. A hitel- és betétszerződések többségénél azonban egy évnél gyakrabban van kamatfizetés, ezért az évesített kamatláb kismértékben meghaladja a szerződéses kamatlábat. Amennyiben a

⁷ A forint, euro és svájci frank esetében is 2005. januártól gyűjtünk adatot a szabad felhasználású jelzáloghitelekről.

⁸ Csak a forint áruvásárlási és egyéb fogyasztási hitelekre gyűjtünk adatot.

kamatfizetés egy évnél ritkábban lenne, az évesített kamatláb alacsonyabb lenne a szerződéses kamatlábnál.

Például egy 10%-os éves kamatlábból számított évesített kamatláb havi rendszeres kamatfizetés esetében 10,5%, féléves kamatfizetés esetében pedig 10,3%.

8, 10. ábra

A lekötött betétek átlagos kamatlábát az új szerződések értékével, míg a látra szóló és folyószámlabetéteket a hó végi állományokkal súlyozva számoljuk ki. Ezért a folyószámlahiteleken kívüli hiteleknél az új szerződések értékét, míg a folyószámlahiteleknél a hó végi állomány értékét használjuk súlyként az átlagkamat képzésénél. Az átlagos kamatláb nem tartalmazza a rossznak minősített hitelek kamatlábát.

9. ábra

Az egyedi hitelek forintösszegének átszámítása euróra a hónap utolsó napján érvényes MNB középárfolyamon történik. A közölt kamatlábak csak a forinthitelekre vonatkoznak, ezért az egyébként forintban nyújtott és nyilvántartott hitelek utólagos átszámítása történik euróra.

15. ábra

A jegybanki alapkamatláb 2007. január 9-étől a kéthetes futamidejű MNB-kötvények hozamával egyezik meg, mivel az MNB ettől az időponttól megszüntette a kéthetes lejáratú jegybanki betét elfogadását, és helyette irányadó eszközként kéthetes futamidejű MNB-kötvényeket bocsát ki.